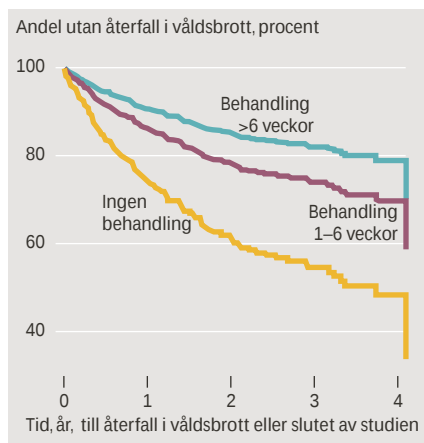

Missbruksvård för kriminella med psykiska problem tycks minska risken för återfall i brott

autoreferat. Denna studie visar att risken för återfall i våldsbrott är lägre hos kriminella personer med psykiska besvär och missbruk som deltar i planerad beroendevård på specialistmottagning. Missbruk av alkohol och/eller narkotika är mycket vanligt bland personer med kriminalitet och psykiska störningar och anses vara en av de viktigaste riskfaktorerna för återfall i våldskriminalitet. Trots detta saknas utvärderingar av effekten av behandling som fokuserar på missbruk bland kriminella.

Studien är en retrospektiv registerstudie som omfattar alla 403 män i Stockholms län som under åren 2000–2001 av domstol dömts skyldiga till brott och som misstänkts lida av psykisk störning (genomgått en rättspsykiatrisk utredning före dom, sk § 7-undersökning) och som dessutom hade problem med alkohol eller narkotika. Samtliga följdes upp via brottsregister, sjukvårdsregister och Socialstyrelsens slutenvårdsregister efter det att personen fullgjort sitt straff eller skrivits ut från vård och inte längre var frihetsberövad.

Den genomsnittliga uppföljningstiden var 2,5 år. Som utfallsvariabel användes tid till återfall i våldsbrott i en sk överlevnadsanalys, som relaterades till hur lång tid personen hade fått planerad öppenvårdsbehandling vid en specialise-

»Överlevnadskurvor« för återfall i våldsbrott efter ingen behandling eller behandling i 1–6 veckor respektive >6 veckor.

rad beroendemottagning. 33 procent av deltagarna hade fått någon form av behandling vid en specialiserad beroendemottagning. Hälften av dessa hade fått minst 6 veckors behandling. Resultaten visade att samtliga som erhållit behandling löpte signifikant mindre risk att återfalla i våldsbrott än de som inte deltog alls. För dem som fick upp till 6 veckors behandling var risken drygt 50 procent lägre, medan de som fick mer än 6 veckors behandling hade 67,5 procent lägre risk (se figur).

Studiens begränsning är att den är re-

trospektiv, att man inte vet hur personerna erbjudits respektive accepterat erbjudande om behandling och att valet att delta i behandling i sig kan vara relaterat till bättre prognos. Styrkan ligger i att studien är ett totalmaterial från en avgränsad region och att det är säkerställt huruvida patienten faktiskt fått en behandlingskontakt eller inte.

Resultaten indikerar att även relativt begränsat deltagande i missbruksvård kan ha en stor effekt för personer med missbruk, antisocialt beteende och psykiska problem. Minskningen av våldsrisk är avsevärt större än vad specifikt aggressionsreducerande program kunnat uppvisa, trots att den givna missbruksbehandlingen inte är specificerad. Slutsatsen blir att missbruksbehandling för kriminella med psykiska problem och alkohol- eller narkotikaproblem förefaller vara betydelsefull, inte bara för missbruket utan också för återfall i kriminalitet.

Tom Palmstierna
docent, överläkare

Clara H Gumpert
med dr; båda institutionen för
klinisk neurovetenskap,
Karolinska institutet, Stockholm

Gumpert CH, et al. International Journal of Forensic Mental Health. 2010;9:82-92.

Kväveoxid förbättrade inte prognosen för prematurt födda

I Lancet har en grupp forskare redovisat en studie om huruvida inhalation av kväveoxid kan förbättra prognosen för prematurt födda barn.

Studien, som gjorts vid 36 centra i ett flertal europeiska länder, omfattar 800 barn som föddes mellan graviditetsvecka 24 och vecka 28+6 dagar. Samtliga barn vägde minst 500 gram vid födseln, och samtliga behövde behandling med surfaktant på grund av ofullständigt utvecklade lungor.

Barnen lottades till två grupper: en som dagligen och från det första levnadsdygnet fick inhalera kväveoxid i låg dos (5 ppm) under 1–3 veckor och en som gavs placebo. Primärt effektmått var överlevnad vid 36 veckor utan utveckling av bronkopulmonell dysplasi, alltså skador på lungorna som ger kvarstående and-

ningspåverkan. I behandlingsgruppen fanns totalt 395 barn, och av dessa överlevde 258, vilket motsvarar 65 procent. I kontrollgruppen fanns 400 barn. Där överlevde 262, motsvarande 66 procent.

Den aktuella studien kan således sammanfattas med att inhalation av kväveoxid i låg dos inte påverkar överlevnaden bland prematurt födda barn. När det gäller lungskador noterades mindre skillnader: 24 procent av barnen som fått kväveoxid drabbades av bronkopul-

»... om man tittade specifikt på svarta barn noterades att överlevnaden var 10 procent bättre bland barn som fått kväveoxid.«

monell dysplasi jämfört med 27 procent av barnen i placebogruppen.

Intressant att notera är vissa etniska skillnader som noterades: en klar majoritet (över 80 procent) av barnen var av europeiskt ursprung, och för dessa noterades ingen överlevnadsvinst av kväveoxid, men om man tittade specifikt på svarta barn noterades att överlevnaden var 10 procent bättre bland dem som fått kväveoxid. Subgruppen är dock liten, och resultaten måste verifieras i större undersökningar. Bakgrunden till studien är att djurstudier visat att kväveoxid kan påverka lungornas strukturella utveckling.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist

Mercier JC, et al. Lancet.
doi: 10.1016/S0140-6736(10)60664-2